

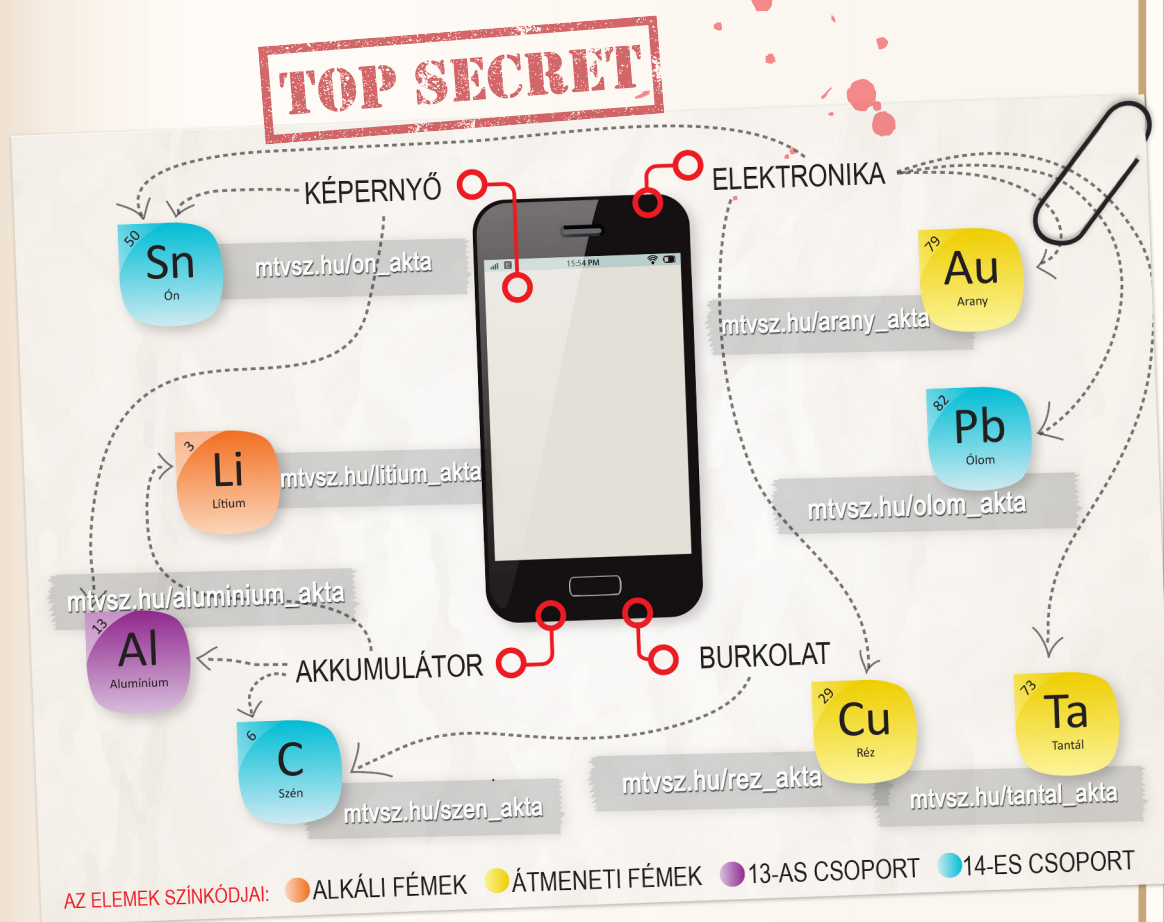

I. forduló

Kedves Csapat!

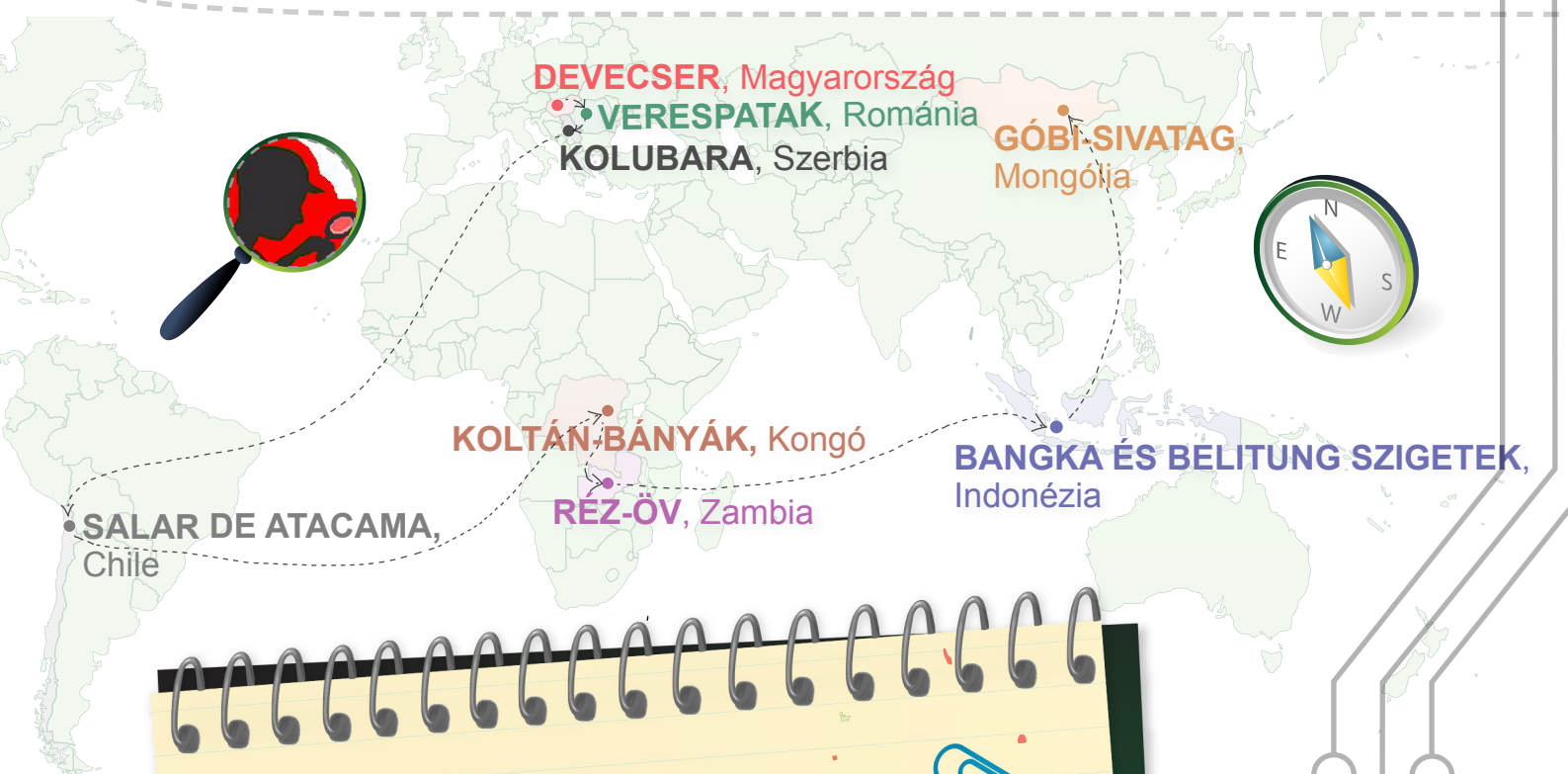
Köszönjük, hogy vállalkoztatok a küldetésre, amelyet az alábbiakban olvashattok.

Kollégáink tudomására jutott, hogy egy nemzetközi kutatócsapat magyar vezetője bajba került - nevét sajnos nem adhatjuk ki -, miközben a csapat egy titkos expedíció keretei között nyomozott öt földrészen, utoljára Mongóliában. A magyar kutatót itt látták utoljára, és azután tűnt el, hogy az alábbi képet küldte a telefonjáról 2015. március 23-án:

Megtalálták az expedíció útvonaltérképét és a magyar kutató naplóját is, ezeket alább láthatjátok. Sajnos a naplóban levő feljegyzések hiányosak. A nemzetközi kutatócsapatnak a kép és a feljegyzések segítségével 2015. április 15-ig el kell készítenie az expedíció jelentését. A csapattársak éjjel-nappal keresik a magyar kutatót, és kevés az idő, ezért a jelentés elkészítéséhez segítséget kértek. Sejtéseik szerint a magyar feljegyzésekből az is kiderül, hogy hol tartózkodik most a magyar kutató.

Tehát a csapatotok feladata, hogy tanulmányozzátok a képen levő linkeket, a térképet, és a napló alábbi feljegyzéseit. Ezen infók alapján írtátok meg az expedíció jelentését, azaz töltsétek ki a külön csatolt megoldólapot és derítsétek ki, hogy hová lett a magyar kutató. A jelentést 2015. április 15. éjjfélig küldjétek el a lassamelyere@mtvshu e-mail címre.

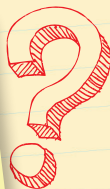
EXPEDÍCIÓ NAPLÓ, 2015

2015. JANUÁR 5., DEVECSEK

Ismerkedés a csapat többi tagjával
Ma megérkezett Devecserre a csapat többi tagja is. Három-
tagú az expedíciónk: R. a mókamester francia fotós-videós,
S. a brazil asszisztensnő és én, mint az expedíció vezetője.
A csapat jó, tudunk majd együtt dolgozni, összeütöttem
nekik egy igazi magyaros ebédet és bírták. S. elég ko-
molynak tűnik és reggelente futni jár. Este érkeztünk meg
a szállásunkra fáradtan, így már csak arra volt erőnk,
hogy a helyiekkel közösen megnézzünk egy kisfilmet és
beszélgessünk a helyzetről.

1. Feladatom az expedíció jelentéshez:

A 2010-es hazai
vörösiszap-katasztrófa
milyen rövid és hosszú
távú hatásokat okozott
a környezetre és a
lakosságra?
Max. fél oldalban.

2015. JANUÁR 9., VERESPATAK, ROMÁNIA

Remek vendéglátók a verespataki civil aktivisták, pedig már egy évtizede nagy nyomás alatt élnek a gigantikus cianidos aranybányaprojekt tervek miatt. Hihetetlen, hogy a cég két teljes falut ki akar telepíteni a bánya és a hozzá tartozó 185 m magas zagytározó gát miatt, letarolná a Kirnyik-hegyet. A Mentsük meg Verespatakot! mozgalom tagjaival beszélgettünk és a környéket jártuk egész nap, betekintettünk a tervekbe. A sűrű nap után nem bírtam jelentést írni, muszáj volt egy kicsit lazítanom, találtam egy témába vágó online játékot itt:

<http://bit.ly/1x82bFk>

S.-ről kiderült, hogy kung-fuzni is tud, mert bemutatta, miután R. egy elég lapos poént eresztett el arról, hogy akkor mégsem készíttetne aranyékszert S-nek.

2. Feladatom az expedícióról készülő jelentéshez:

Kiszámolni, hogy egy karikagyűrű (5 g arany) mennyiségű arany kibányászásához hány gramm meddő keletkezik? Meg kell adnom azt is, hogy a 2000-ben történt nagybányai ciánszenyezéskor kb. hány tonna hal pusztult el és hány ember nem jutott átmeneti-leg egészséges ivóvízhez. Végül, hogy Magyarországon kívül hol tiltották be a cianidos aranybányászatot?

2015. JANUÁR 15., KOLUBARA, SZERBIA

A Balkánon számos szénbánya működik, mégis örülök, hogy a kolubarai lignitbányát választottuk ki az expedícióra: előben látni megdöbbentő, hogy a 600 km²-es bánya milyen óriási, és csak 60 km-re van Belgrádtól! A szerbek áramellátásának nagyobb része az itt kibányászott lignit erőművekben való elégetéséből származik. Ma a bánya hivatalos anyagai tanulmányozása után a környéki falvak lakosaival beszélgettünk, sokat meséltek az egészségügyi hatásokról.

3. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

Egy emberalak ábrát készíteni, és az ábra mellé írni, hogy a szénfüstnek milyen egészségügyi hatásai vannak az emberi szervezetre, adott szervekre.

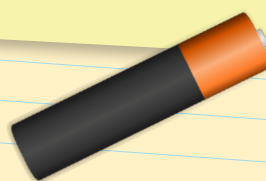
2015. JANUÁR 25., SALAR DE ATACAMA, CHILE, DÉL-AMERIKA

Nagyon szenvedünk az Atacama-sivatag szárazságától. Ráadásul mást sem látni a bányák környékén, mint a lítium kinyeréséhez használt sós talajvíz lepárló medencéket. A teherautók állandóan jönnek-mennek, a sűrű por miatt álarccal kell védekeznünk.

4. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

Röviden összefoglalni, miért nem igaz az az állítás, hogy a sivatag ugyanis kies, ott nyugodtan lehet bányászni a lítiumot következmények nélkül.

2015. FEBRUÁR 5., KONGÓ, KOLTÁN BÁNYÁK

Kongóban a helyiek vendégszeretőek, de a bányák körül érezhető a feszültség, különleges engedélyeket kellett szereznünk, hogy egyáltalán a bányák körüli falvakban fotózhassunk. A helyi kultúra fantasztikus, R. igyekszik minél több képen megörökíteni.

5. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

A kongói koltán bányák körül tapasztaltak alapján tudósítást kell írnom a hazai híradóknak arról, mit láttam, mit gondolok a helyzetről, mik a problémák. Fél oldalnyi cikk.

2015. FEBRUÁR 20, RÉZ-ÖV, ZAMBIA (KABWE, MUFULIRA)

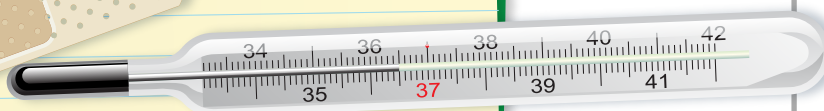
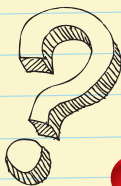

Zambiában vagyunk már második hete, a csapat kezd fáradni. Viszont R. a többiekénél is rosszabb bőrben van, pedig nagyon jól összehaverkodott a helyiekkel, akikkel közösen festette le a helyi iskola épületét. Aggasztóak a tünetei: zsibbadnak a végtagjai, izomgyengeségre, fejfájásra, hasi fájdalmakra panaszodik, magas a vérnyomása. Ingadozik a hangulata, elfelejtette, hogy hol van és nagyon furán viselkedik. S. felvetette, hogy az egyik orvos-sorozatból ismerősek ezek a mérgezési tünetek, de net hiányában nem tudjuk ellenőrizni és az orvos most nem elérhető.

6. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

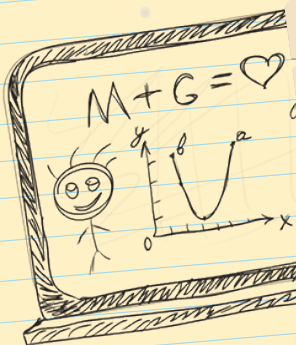
Be kell írnom, milyen kémiai elem mérgezési tünetei ezek.

2015. FEBRUÁR 28., BANGKA ÉS BELITUNG SZIGETE, INDONÉZIA

Indonézia szigetei gyönyörűek, de most nem pihenni jöttünk a tengerpartra... Néha nemzetközi és lakossági nyomásra sikerül javítani a bányászat körülményein: a verespataki civil mozgalmon kívül itt a bangka-i ónbányánál tapasztaltam ezt.

7. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

Röviden leírni, hogyan miként sikerült a bangka-i körülményeken javítani.

8. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

Kiszámolni, hogy egy átlagos magyar család egy emberöltő (30 év) alatt hány g önt használ fel a háztartásban. Az ön-aktám alapján a kutyüinkben levő átlagos öntartalom: tablet és hasonlók: 2 g, laptop: 3 g, lapostévé: 5 g, autó: 15 g.

2015. MÁRCIUS 10., MONGÓLIA

Időjárási viszonyok: porvihar!

A mongol nomádok egyik utolsó családja szállásolt el a jurtájukban, kint még fagy, de bent nagyon kellemes a klíma. A háziasszony, Sukhgerel mesélt arról, hogy a porviharok egyre gyakoribbak és fojtóbbak még itt a bányától távolságban is. Az orosz tolmácsunk kicsit sok kumiszt ivott, ráadásul tegnap óta szörnyű porvihar tombol, úgyhogy ma pihenőnap. Legalább tudom a jegyzeteimet rendezgetni.

9. Feladatom az expedíció jelentéséhez: Összeírni, hogy hol használjuk a mindennapokban a kutatócsapatunk által vizsgált bányászott kémiai elemeket. Még tegnap felírtam felhasználási területeket, amivel csak össze kell kötnöm a megfelelő kémiai eleme(ke)t, de a jegyzeteimet a mongol porvihar alaposan összekuszálta.

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

ELEMEK

FELHASZNÁLÁSI TERÜLET

³
Li
Lítium

LÍTIUM

⁵⁰
Sn
Ón

ÓN

⁸²
Pb
Ólom

ÓLOM

²⁹
Cu
Réz

RÉZ

⁷³
Ta
Tantál

TANTÁL

⁷⁹
Au
Arany

ARANY

⁶
C
Szén

SZÉN

¹³
Al
Alumínium

ALUMÍNIUM

Tv, laptop

csomagolóanyag,
konzerv

Gyerekjátékok

Grafit ceruza

Elektronikai
kábel, huzal

Nyomtatás

Ékszer, pénz

Gyógyszer,
kozmetikum

Mobiltelefon

Akkumulátor

Háztartási
edények

Festék
(1970-ből)

Autó

Bronzszobor

Bádog

2015. MÁRCIUS 13., MONGÓLIA

Még mindig Mongólia, ezúttal a pénzügyi kérdések nyomába eredünk.

10. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

Olyan eseteket kell felsorolnom, ahol a bányát bankok támogatják európai adófizetők pénzéből, pedig problémák vannak a bánya működésével. Itt az expedíciónk során 3 ilyen bánya van, ezeket és a támogató bankokat kell leírnom majd.

11. Feladatom az expedíció jelentéséhez:

A „nyersanyagátok” jelenség kifejezésre kellene egy jó meghatározást, definíciót írnom. Utána az expedíciónkban vizsgált összes bányászati eset alapján össze kell foglalnom a bányák kapcsán talált főbb (pozitív és negatív) gazdasági, társadalmi és környezeti hatásokat egy táblázatban. Csak a helyiek, környékeliek életére vonatkozókat! Amelyik hatás legalább 2 helyen előfordul, aláhúzendó.

2015. MÁRCIUS 19., MONGÓLIA

Az expedíció végéhez érkezve összefoglaló anyagokon dolgozom. A jelentés megírása előtt járok egyet a környéken és kiszellőztetem a fejem. Erről a nagyvárosról jut eszembe egy képrejtvény, kár, hogy csak magyarul érthető...

Ü → U

